

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa M. B. i M. B. przeciwko R. W.
o zobowiązanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 stycznia 2017 r.,
zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 13 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa 343/15,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanego R. W.. Skarga ta została wniesiona od rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 i 3 postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 8 października 2015 (sygn. akt I ACa 343/15; k. 1936, t. X akt sprawy).

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2016 r. oddalono wniosek pozwanego o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej (k. 2161 akt sprawy; t. XI). Postanowienie to doręczono pełnomocnikowi pozwanego w dniu 16 maja 2016 r. Skoro miał zastosowanie art. 112 ust. 3 ustawy

z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to obowiązek dokonania opłaty z mocy ustawy spoczywa na stronie i termin do jej uiszczenia biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia o oddaleniu jej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Opłata taka nie została uiszczona do dnia 24 maja 2016 r., toteż skarga kasacyjna jako nieopłacona została odrzucona (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 13 lipca 2016 r. Skarżący podnosił naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 100 ust. 2 w zw. z art. 102 ust. 1 i art. 101 ust. 1 w zw. z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Wskazując na przepis art. 380 k.p.c., skarżący objął zaskarżeniem także poprzedzające postanowienie z dnia 13 lipca 2016 r. o odrzuceniu skargi, postanowienie z dnia 26 kwietnia 2016 r. w przedmiocie odmowy przyznania pozwanemu zwolnienia od kosztów sądowych (opłaty od skargi) i z dnia 31 maja w przedmiocie oddalenia wniosku o reasumpcję postanowienia z dnia 26 kwietnia 2016 r.

Skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy stwierdzić, że w aktach sprawy znajduje się już uzasadnienie postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 26 kwietnia 2016 r., w którym oddalono wniosek pozwanego o zwolnienie go od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. Analizując treść art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r., Sąd Apelacyjny trafnie stwierdził, że zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją na pewno o charakterze wyjątkowym, a o braku możliwości uiszczenia ich w całości lub części uzasadniającym zwolnienie można mówić wówczas, gdy strona nie ma w ogóle realnego wpływu na swoją sytuację materialną i istotnie nie może ponieść tych kosztów bez uszczerbku koniecznego otrzymania siebie i swojej rodziny. Nie bez znaczenia pozostaje tu aspekt odpowiedniego racjonalizowania wydatków, także w związku z przygotowaniem się do postępowania sądowego wymagającego

poniesienia takich wydatków. Sąd Apelacyjny trafnie zwrócił uwagę na to, że po zarządzeniu odpowiedniego dochodzenia pozwanemu cofnięto przyznane wcześniej zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia (art. 109 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.). Jednocześnie wskazał na wyszczególnione w piśmie pozwanego z 11 kwietnia 2016 r. rozporządzenia (darowizny) nieruchomościami na rzecz osób bliskich (matki i brata). W takiej sytuacji powoływanie się pozwanego na brak dochodu z prowadzonej działalności, na stałe wydatki (w wysokości ok. 3400 zł miesięcznie), a nawet zajęcia egzekucyjne, nie może mieć jednak decydującego znaczenia. Istotne są także zasadnicze przyczyny obecnego stanu majątkowego pozwanego. Sąd Apelacyjny przekonywająco stwierdził, że obecny stan majątkowy pozwanego nie był konsekwencją zdarzeń obiektywnych, niezależnych od tej sytuacji od tej strony, ponieważ pozwany miał jednak zasadniczy, realny wpływ na jego obecne ukształtowanie, dokonując sporej ilości darowizn nieruchomości o znacznej wartości ogólnej.

Skoro zatem istniały uzasadnione, wskazane w uzasadnieniu postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 26 kwietnia 2016 r., podstawy do odmowy zwolnienia pozwanego od kosztów sądowych w świetle art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r., to nieuiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej do dnia 24 maja 2016 r. prowadziło do odrzucenia tej skargi jako nieopłaconej (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej jako nieuzasadnione.